

у` znacheny`e Kuly`kovskoj by`tvы. V.Kozhy`nov // Nash sovremenny`k. – 1997, №3. – S. 3-4.

5. Slovny`k ukrajins`koyi movy`: v 11 tt. / AN URSS. Insty`tut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida. – K.: Naukova dumka, 1970–1980. – T. 10. – S. 528.

6. Ency`klopediya ukrajinoznavstva. – Myunxen, N`yu-Jork, 1949.- T. 2.- S. 396-406.

7. Robitny`cha gazeta. – 1917. – 29 kvitnya.

8. Volody`my`r Vy`nny`chenko. Vidrozhennya nacyi (Istoriya ukrajins`koyi revolyuciyi: marecz` 1917 r. – gruden` 1919 r.). - Kny`ga Rodu, 2008. - 797 s.

РЕТРОСПЕКТИВА ІДЕЙ ВОЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В УКРАИНЕ

В. В. МОИСЕЕВ, соискатель кафедры социальной педагогики и информационных технологий в образовании Национального университета биоресурсов и природопользования Украины (г.Киев)

Аннотация. В статье осуществлен ретроспективный анализ эволюции идей военно-патриотического воспитания в Украине. Раскрыты взгляды на проблему военно-патриотического воспитания на различных этапах развития общества.

Ключевые слова: ретроспективный анализ, воспитание, патриотизм, военно-патриотическое воспитание

RETROSPECTIVE IDEAS OF MILITARY AND PATRIOTIC EDUCATION IN UKRAINE

V. MOISEEV, Applicant for a degree of the Department of Social Pedagogy and Information Technologies in Education, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv)

Summary. The retrospective analysis of the evolution of military and patriotic education ideas in Ukraine has been studied. Views on the issue of military and patriotic education on different stages of society development have been researched.

Key words: retrospective analysis, education, patriotism, military and patriotic education

УДК 377. 3.046 (043.5)

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ КОМПЕТЕНТІСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

І. А. МОСЯ́, кандидат педагогічних наук, науковий співробітник лабораторії змісту професійної освіти і навчання, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, м. Київ

Анотація. У статті на основі факторного аналізу обґрунтовуються основні педагогічні умови проектування змісту професійно-технічної освіти на ідеях компетентісної концепції: забезпечення підпорядкованості різних

© І. А. Мося, 2015

форм педагогічного проектування змісту професійно-технічної освіти ієрархії комплексних цілей і завдань підготовки кваліфікованих робітників; відображення у змісті навчального матеріалу різного рівня засвоєння навчальної інформації; введення до усіх форм відображення змісту професійно-технічної освіти особистісного компоненту; урахування при проектуванні змісту професійно-технічної освіти її галузевого і міжгалузевого характеру та випереджувальної спрямованості.

Ключові слова: компетентнісний підхід, зміст, фактор, умова, професійно-технічна освіта, навчальний матеріал

Постановка проблеми. Серед основних соціально-економічних векторів розвитку професійно-технічної освіти, що визначені положеннями Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, іншими державними освітніми документами виокремлено стратегічну мету: створити належні умови для забезпечення країни якісним трудовим потенціалом шляхом задоволення потреб особистості, суспільства і держави в освітніх послугах з підготовки робітників з орієнтиром на формування творчої, духовно багаті особистості. Сьогодні пріоритети роботодавців схилиються до випускника професійно-технічного навчального закладу, який вже з перших днів роботи за фахом здатний компетентно, ефективно і відповідально виконувати складні виробничі завдання, готового до постійного професійного зростання, соціальної і професійної мобільності.

Задекларований у сучасній професійній освіті компетентнісний підхід до навчання і виховання молоді пов'язаний, насамперед, з ідеєю системної підготовки індивіда не лише як професіонала, але і як особистості, здатної до саморозвитку, самовиховання, самоосвіти. Важливим нині є не тільки обсяг знань випускника професійно-технічного навчального закладу, а й уміння ними оперувати, бути готовим змінюватися та пристосовуватися до нових потреб ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатися упродовж життя. Саме розвиток у особистості життєво важливих компетентностей може дати людині можливості орієнтуватися у сучасному інформаційному просторі, перекваліфікуватися, оволодіти суміжними професіями.

Натомість проблема наукового обґрунтування та практичної реалізації ідей компетентнісного підходу у професійній освіті поки-що лишається недостатньо вивченою: відсутня єдність думок учених як у визначенні його суті, так і у тлумаченні основних понять цієї методології. Крім того, вкрай актуальним є розроблення технологічних аспектів реалізації компетентнісного підходу у підготовці кваліфікованих робітників.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема реалізації ідей компетентнісного підходу у підготовці фахівців різних рівнів знайшла своє певне вирішення у працях таких вчених, як: Н. Бібік, С. Вітвицька, Н. Дем'яненко, О. Пошетун, О. Овчарук, М. Левшин, О. Локшина, В. Луговий, В. Радкевич, В. Свистун, В. Манько, В. Ягупов та ін. У них ґрунтовно розглянуті питання сутності компетентнісної освіти, визначено її особливості та переваги у порівнянні із знаннєвою парадигмою, розроблено засадничі положення розроблення технологій формування компетентностей та методів їх діагностики. Отже, інтерес до методології компетентнісної освіти вітчизняних і зарубіжних учених, її використання в навчально-виховному процесі навчальних закладів усіх рівнів очевидний.

Мета дослідження: на основі аналізу педагогічної теорії та практики визначити основні організаційно-педагогічні умови застосування модульного навчання в реалізації ідей компетентнісного підходу у професійній освіті.

Виклад основного матеріалу. Першим практичним кроком реалізації компетентнісної концепції в освіті стало затвердження Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 Національної рамки кваліфікацій (НРК) [2]. Створення НРК, сумісної з європейськими рамками кваліфікацій, є тим ключовим інструментом, що дозволяє увійти до європейського простору. Із впровадженням НРК Україна намагається зробити кваліфікації більш актуальними та відповідними потребам ринку праці, забезпечити узгодженість між усіма рівнями освіти, а також сприяти цілісності й прозорості національної системи кваліфікацій в цілому.

Важливим є те, що цей нормативно-правовий документ (НРК) оперує гранично точними поняттями й термінами, узгодженими з міжнародною, європейською термінологією (*знання; автономність, відповідальність; інтегральна компетентність; кваліфікація; кваліфікаційний рівень; компетентність; комунікація; результати навчання; уміння* тощо.) У ньому визначено характеристики (дескриптори чи описи) кваліфікаційних рівнів, які маємо використовувати в освітній практиці. Зокрема, *результати навчання* – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання; *компетентність/ компетентності* – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості.

Національна рамка охоплює усі рівні освіти та типи кваліфікацій – загальної, середньої, професійно-технічної, вищої освіти, а також професійні кваліфікації – та встановлює кваліфікаційні рівні, за якими кваліфікації можуть бути визнані в Україні. *Кваліфікаційний рівень* тлумачиться як структурна одиниця НРК, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня.

В НРК наводиться десять кваліфікаційних рівнів (у різних країнах кількість рівнів не однакова): 0 рівень вважається еквівалентом дошкільній, а 9 – докторській освіті.

НРК оперує поняттями «освітня кваліфікація» і «професійна кваліфікація». Освітні кваліфікації мають надавати в освітній сфері за освітніми стандартами, а професійні кваліфікації – у професійній за професійними стандартами. Наприклад, нині – це такі освітні кваліфікації, як: кваліфікований робітник, молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр, кандидат наук, доктор наук. Професійними кваліфікаціями є розряди, категорії, ранги, чини, звання тощо, які отримують працівники у процесі професійної діяльності. Щоб отримати ту чи іншу освітню кваліфікацію, особі треба надати спеціальну підготовку. А от професійну кваліфікацію людина може отримати і в навчальному закладі, якщо ця освітня установа має на це право (однією з умов є належна практична підготовка майбутнього працівника, яку визнає відповідний роботодавець). Так, наприклад у медичному університеті можна отримати освітню кваліфікацію магістра спеціальності 8. 12010001 «Педіатрія», але кваліфікацію лікаря-педіатра випускники отримують лише після інтернатури в лікарні.

Нас цікавлять ті кваліфікаційні рівні, які може здобути особа в системі професійно-технічної освіти. Аналіз дескрипторів НРК свідчить, що освітня і професійна кваліфікація випускника нинішнього професійно-технічного навча-

льного закладу за своїми характеристиками (базовими компетентностями) мають відповідати 3 чи 4 кваліфікаційному рівню НРК. Для підтвердження цієї позиції скористаємося табл. 1, у якій наведено опис (дескриптор) четвертого рівня у термінах елементарних (базових) компетентностей або навчальних результатів. При цьому терміни вживаються у такому значенні :

інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

знання – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

уміння – здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів);

комунікація – взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності;

автономність і відповідальність – здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності.

Таким чином, випускник професійно-технічного навчального закладу за результатами навчання має продемонструвати здатність самостійно виконувати складні спеціалізовані виробничі завдання, зокрема у нестандартних ситуаціях.

Таблиця 1

Опис базових компетентностей (навчальних результатів) четвертого кваліфікаційного рівня НРК

Рівень	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
4	Інтегральна компетентність: здатність самостійно виконувати складні спеціалізовані виробничі чи навчальні завдання у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, зокрема в нестандартних ситуаціях			
	Спеціалізовані фактологічні та теоретичні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності Розуміння принципів, методів, процесів у навчанні та/або професійній діяльності	Виконання складних спеціалізованих завдань, що передбачає прийняття рішень, у ситуаціях, що змінюються, зокрема в нестандартних ситуаціях. Планування власної роботи та в обмеженому контексті організація, контроль, оцінювання та коригування роботи інших	Здійснення наставництва, передавання досвіду. Продуктування складних деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності	Самостійність у навчанні та/або професійній діяльності. Відповідальність за результати навчання та/або професійної діяльності. Обмежена відповідальність за навчання та результати роботи інших.

Суть цієї інтегрованої компетентності має бути засадовим концептом розроблення професійного стандарту і, на його основі, державного стандарту професійно-технічної освіти з конкретної професії. Додамо, що не менш важливими заходами є створення відповідних освітньо-професійних програм для здобуття певних кваліфікацій, системи забезпечення якості підготовки кваліфікованих робітників, створення діагностичного інструментарію щодо оцінювання набутих учнями компетентностей тощо.

Отже, вищесказане дає нам змогу стверджувати, що компетентність – це не просто володіння знаннями (бо тоді мова йтиме про ерудицію), а потенційна готовність робітника вирішувати завдання із знанням справи: компетентний спеціаліст буде застосовувати той метод, який найбільше підходить у даний час.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних джерел, результати експериментальних досліджень дозволили охарактеризувати основні організаційно-педагогічні умови реалізації компетентнісної концепції: продуктивна організація навчально-виховного процесу професійно-технічного навчального закладу, за якої суттєво посилюється міжпредметно-практично-прикладний аспект оволодіння професійною діяльністю; акценти робляться на набуванні необхідних особистісних якостей – реалізаційних здатностях особистості; орієнтування навчально-виховного процесу має здійснюватися не на процеси, а на вимірювані освітні результати, що відображають не стільки економічний, а значно ширший соціальний контекст; освітні цілі (перелік і зміст того, що має бути конкретно досягнуто і виміряне у процесі професійної підготовки) формулюються у формі системи компетентностей – базових (спільних для всіх видів професійної та суспільної діяльності) і предметних (що відображають специфіку конкретного виду економічної діяльності) компетентностей; цілеспрямований добір відповідних педагогічних технологій, що гарантують досягнення запланованих цілей та об'єктивне оцінювання досягнутого результату; визначення навчального часу, необхідного в типових умовах для досягнення запланованого навчального результату; розроблення нових державних стандартів професійно-технічної освіти, у яких передбачено вираження освітніх завдань професійно-технічної школи у термінах компетентностей з перспективою їх трансляції в освітні цілі навчальних програм і дисциплін.

Крім того, важливою організаційно-педагогічною умовою реалізації цієї методології є таке положення: компетентнісний підхід в освіті має реалізовуватися за трьома послідовними, тісно поєднаними ланками: розроблення і впровадження у педагогічну практику освітніх стандартів (змістовий аспект); підготовка фахівців засобами педагогічних технологій, що гарантують досягнення освітніх результатів (технологічний аспект); організація валідного, об'єктивного і надійного контролю якості підготовки кваліфікованих робітників (діагностичний аспект).

Слід зазначити, що практикоорієнтовані ідеї компетентнісної освіти суміжні з концептуальними положеннями модульно-блочного підходу у навчанні. Відмітимо, що модульне навчання зародилося в 60-х роках у англійських школах. Насамперед обґрунтування принципу модульності розпочиналося із структурованого поділу навчального матеріалу на частини (кроки, порції, компоненти), що багато в чому повторювало ідеї технології програмового навчання. Останнє здійснювалося за програмою, що задає не лише знання, уміння й навички якими оволодівають учні, а й проектує способи їхньої навчальної діяльності.

До основних положень модульного підходу у професійній освіті відносимо:

1. Професійне модульне навчання – це гнучка технологія організації професійної підготовки, перепідготовки чи підвищення кваліфікації працівників, що ґрунтується на індивідуальному діяльнісному підході до засвоєння модулів трудових навичок.

2. Навчання здійснюється за допомогою пакета модульних навчальних матеріалів і навчально-методичної документації (перелік навчальних елементів, тести проміжного контролю, вихідний кваліфікаційний тест, опис роботи, зведена відомість модульних блоків, аналіз модульних блоків, довідкові таблиці, комплект навчальних елементів, інструктивний матеріал для учнів (слухачів), рекомендації педагогічним працівникам).

3. Модуль трудових навичок – це характеристика вимог, які робота, у вигляді модулів блоків, висуває до виконавців.

4. Модульний блок – це логічна і завершена частина діяльності в межах виробничого завдання, спеціальності чи професії, з чітко визначеним початком і кінцем, логікою просування від початку до завершення, переважно, у подальшому неподільна.

5. Навчальний елемент – це навчальна брошура (За В. Аніщенком), призначена для самостійного оволодіння тим, хто навчається, що охоплює, переважно, одну чи групу споріднених трудових навичок.

Нашими дослідженнями уточнено базові правила здійснення модульного навчання у такий спосіб: 1) навчальні матеріали варто структурувати з урахуванням досягнення кожним учнем чітко визначених дидактичних цілей; 2) зміст має бути організований як цілісний блок інформації, що реалізує комплексну дидактичну мету; 3) відповідно до обсягу і структури освітнього матеріалу доцільно інтегрувати різноманітні види, форми і технології навчання.

До особливостей цієї системи навчання відносимо: поділ змісту навчального матеріалу на навчальні модулі; побудова модулів на основі об'єднання змісту тем декількох предметів; різнорівневий підхід до організації і оцінювання результатів навчальної діяльності учнів; розширення спектру методів організаційних форм, технологій навчання; формування відповідальності, ініціативи і самостійності учнів на основі диференціації й індивідуалізації навчання; орієнтація навчального процесу на досягнення практичних освітніх результатів, пошуково-творчі рівні самостійної навчально-професійної діяльності учнів; розроблення і застосування системи різнорівневих професійно-орієнтованих завдань, що підвищують рівень практичної значущості і дієвості знань майбутніх кваліфікованих робітників.

Таким чином, при реалізації ідей компетентнісного підходу засобами модульного навчання виникає можливість сформувати певну компетентність майбутнього кваліфікованого робітника на основі оволодіння ним тим чи іншим модулем. Отже, у цьому випадку маємо говорити вже про дещо інший, модульно-компетентнісний, вид навчання. Доведено, що ефективність модульно-компетентнісного навчання забезпечується дотриманням таких організаційно-педагогічних умов:

– урахуванням при його розробці принципів модульного навчання (модульності, декомпозиції змісту на окремі елементи, динамічності, діяльності, гнучкості, усвідомленої перспективи, методичного консультування і паритетності), які чітко узгоджуються із загально-дидактичними принципами;

– можливістю вибору кожного, хто навчається, індивідуальної освіти

тньої траєкторії;

- цілеспрямованою орієнтацією навчально-виховного процесу на підвищення якості і рівня професійної підготовки кваліфікованих робітників;
- застосуванням методів об'єктивного контролю навчальних досягнень учнів (тестового, рейтингового, практичного контролю тощо).
- технологізацією педагогічної діяльності викладача чи майстра виробничого навчання завдяки логічній послідовності завершеної сукупності різних етапів навчальних модулів, що дозволяє в деталях проектувати організацію навчально-пізнавальної діяльності учнів в перебігу оволодіння будь-яким навчальним предметом.

Методом експертного оцінювання визначено домінуючі фактори проектування змісту модульно-компетентнісного навчання, зокрема:

- вимоги виробництва (практики) до кваліфікації випускника ПТНЗ;
- закономірності навчання (який обсяг навчального матеріалу може бути засвоєний учнями, у якому темпі, в якій логіці тощо);
- цілісна система здатностей, оволодіння якими забезпечує сформованість професійної компетентності випускника;
- уніфікація і диференціація навчального матеріалу;
- методи і форми організації навчання учнів.

Встановлено, що дієвість і результативність домінуючих факторів проектування змісту модульно-компетентнісного навчання забезпечують такі організаційно-педагогічні умови:

1. Забезпечення підпорядкованості різних форм педагогічного проектування змісту професійно-технічної освіти ієрархії комплексних цілей і завдань підготовки кваліфікованих робітників.
2. Введення до усіх форм відображення змісту професійно-технічної освіти особистісного компоненту, джерелом виокремлення якого є Національна рамка кваліфікації та професіограма кваліфікованого робітника.
3. Відображення у змісті навчального матеріалу різного рівня засвоєння навчальної інформації (уявлення, розуміння, застосування, творчість).
4. Урахування при проектуванні змісту професійно-технічної освіти її галузевого і міжгалузевого характеру та випереджувальної спрямованості.

Висновок. Отже, ідеї компетентнісного підходу у підготовці кваліфікованих робітників, за яких суттєво посилюється міжпредметно-практично-прикладний аспект оволодіння учнями професійною діяльністю, можуть бути успішно поєднанні з принципами модульного навчання. Встановлено, що ефективність модульно-компетентнісного навчання залежить як від проектування змісту освіти, так і від певних організаційно-педагогічних умов.

Аспектам детального розроблення методикимодульно-компетентнісного навчання і будуть присвячені наші подальші наукові розвідки.

Література

1. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1135. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: govuadocs.com.ua/docs/index-8841.html.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [під заг. ред. О.В.Овчарук]. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.

3. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. –[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

4. Шевченко Г.П. Концептуальна сутність компетентнісного підходу: європейський вимір / Г.П. Шевченко // Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: матеріали методологічного семінару. – К. : Педагогічна думка, 2009. – С. 121-130.

5. Чабан А. Нова стратегія професійної підготовки робітничих кадрів // Професійно-технічна освіта. – 2001. - № 2. – С. 37 – 40.

REFERENCE

1. Derzhavnyi standart profesiino – tekhnichnoi osvity. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 serpnia 2002 r. № 1135. [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: govuadocs.com.ua/docs/index-8841.html.

2. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukrainiski perspektyvy / [pid zah. Red. O.V. Ovcharuk]. – K.: « K.I.S.», 2004. – 212 s.

3. Natsionalna ramka kvalifikatsii. Dodatok do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2011 r. № 1341. –[Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

4. Shevchenko H.P. Kontseptualna sutnist kompetentnisniho pidkhodu: yevropeiskyi vymir / H.P./ Shevchenko // Realizatsiia yevropeiskoho dosvidu kompetentnisnoho pidhodu u vyshchii shkoli Ukrainy: materialy metodolohichnoho seminaru. – K.: Pedahohochna dumka, 2009. – S. 121-130.

5. Chaban A. Nova stratehiia profesiinoi pidhotovky robitnychykh kadriv // Profesiino – tekhnichna osvita. – 2001. - № 2. – S. 37 – 40.

РЕАЛИЗАЦИЯ ИДЕЙ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО КОНЦЕПЦИИ В ПОДГОТОВКЕ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ РАБОЧИХ

И. А. МОСЯ, кандидат педагогических наук, научный сотрудник лаборатории содержания профессионального образования и обучения, Институт профессионально-технического образования АПН Украины, г. Киев

***Аннотация.** В статье на основе факторного анализа обосновываются основные педагогические условия проектирования содержания профессионально-технического образования на идеях компетентностной концепции: снабжение подчиненности различных форм педагогического проектирования содержания профессионально-технического образования иерархии комплексных целей и заданий подготовки квалифицированных рабочих; отображение в содержании учебного материала разных уровней усвоения учебной информации; введение во все формы отображения содержания профессионально-технического образования личностного компонента; учет при проектировании содержания профессионально-технического образования его отраслевого и межотраслевого характера и опережающего направления.*

***Ключевые слова:** компетентностный подход, содержание, фактор, условие, профессионально-техническое образование, учебный материал*

THE REALIZATION OF THE IDEAS OF THE COMPETENCE CONCEPT IN THE PREPARATION OF SKILLED WORKERS

I. MOSYA, the candidate of pedagogical sciences, research assistant of the laboratory of the contents of professional education and training, The Institute of vocational education of NAPS of the Ukraine

Summary. In article on the basis of factor analysis substantiates the main pedagogical conditions of designing the content of vocational education on the ideas kompetentnostniy concept: the supply chain of command of the various forms of pedagogical design of the content of vocational education complex hierarchy of goals and tasks of skilled workers; display in the content of educational material at different levels of assimilation of educational information; introduction into all forms display the content of vocational education component of personality; account when designing the content of vocational education sector and its cross-cutting and advancing direction.

Key words: competence approach, content, factor, conditions, vocational education, training material

УДК 37.022+784.4

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКОНАВЦІВ НАРОДНОЇ МАНЕРИ СПІВУ

П. Г. ПАВЛЮЧЕНКО, професор Київського національного університету культури і мистецтв

Анотація. В статті аналізуються методологічні засади професійної підготовки виконавців народної манери співу в контексті розвитку української фольклористики. Велике місце у підготовці має відводитись збору автентичних зразків народнопісенної творчості, їх розшифруванню, аналізу специфіки виконавської манери у різних регіонах України, теоретичною обізнаністю з історією становлення фольклористики. Значна увага має приділятися вивченню регіональних особливостей вокалізації.

Ключові слова: фольклористика, народна манера співу, автентичні пісні, методика

Постановка проблеми. Важливою частиною культурного надбання кожного народу є його фольклор. Розвиток української народнопісенної творчості має давнє коріння. В наш час, попри наявність великої кількості музичних напрямків та глобалізаційних процесів, якими характеризується культура постмодерного суспільства, актуальним питанням постає вивчення специфіки народного співу. Адже глобалізація, що стирає межі самобутнього та унікального, пропонуючи натомість розвиток єдиного уніфікованого культурного продукту, разом з тим викликає до життя прагнення відродити національну культуру, наголосити на її характерних та неповторних ознаках. Сам музичний матеріал пісні є вагомим внеском у збереженні культурної ідентичності, який не варто розглядати у відриві від виконавської манери.

Метою роботи є дослідження методологічних засад виховання вокаль-

© П. Г. Павлюченко, 2015